

Bruselj, 13. junij 2025
(OR. en)

10274/25
ADD 8

Medinstitucionalna zadeva:
2025/0163 (NLE)

AELE 52
CH 18
MI 395
ESPACE 47

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	13. junij 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 308 annex
Zadeva:	PRILOGA k Predlogu sklepa Sveta o podpisu, v imenu Evropske unije, širšega svežnja sporazumov za utrditev, poglobitev in razširitev dvostranskih odnosov s Švicarsko konfederacijo ter o začasni uporabi Sporazuma o pogojih za sodelovanje Švicarske konfederacije v Agenciji Evropske unije za vesoljski program

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 308 - Annex 8.

Priloga: COM(2025) 308 annex

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 13.6.2025
COM(2025) 308 final

ANNEX 8

PRILOGA

k

Predlogu sklepa Sveta

**o podpisu, v imenu Evropske unije, širšega svežnja sporazumov za utrditev, poglobitev
in razširitev dvostranskih odnosov s Švicarsko konfederacijo ter o začasni uporabi
Sporazuma o pogojih za sodelovanje Švicarske konfederacije v Agenciji Evropske unije
za vesoljski program**

SPORAZUM
MED EVROPSKO UNIJO
IN ŠVICARSKO KONFEDERACIJO
O REDNEM FINANČNEM PRISPEVKU ŠVICE
ZA ZMANJŠANJE GOSPODARSKIH IN SOCIALNIH RAZLIK V
EVROPSKI UNIJI

EVROPSKA UNIJA (v nadaljnjem besedilu: Unija)

in

ŠVICARSKA KONFEDERACIJA (v nadaljnjem besedilu: Švica)

(v nadaljnjem besedilu skupaj: pogodbenici) STA SE –

OB UPOŠTEVANJU tesnih vezi med pogodbenicama;

OB UPOŠTEVANJU širšega dvostranskega svežnja med pogodbenicama, katerega cilj je stabilizacija in razvoj njunih dvostranskih odnosov, vključno s sodelovanjem Švice na notranjem trgu;

OB UPOŠTEVANJU pomena, ki ga imajo v tem okviru ukrepi, ki prispevajo k zmanjševanju gospodarskih in socialnih razlik v Uniji ter katerih cilj bi moral biti spodbujanje stalne in uravnotežene krepitve gospodarskih in socialnih odnosov med Unijo in njenimi državami članicami ter Švico ob hkratnem odzivanju na pomembne skupne izzive;

OB UPOŠTEVANJU, da sodelovanje med Švico in partnerskimi državami v okviru rednega finančnega prispevka Švice temelji na skupnih vrednotah, načelih dobrega upravljanja in skupni zavezanosti ničelni toleranci do korupcije ter se ravna po njih;

DOGOVORILI O NASLEDNJEM:

DEL I

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 1

Cilji

V okviru širšega dvostranskega svežnja sporazumov imata pogodbenici skupni cilj prispevati k zmanjšanju gospodarskih in socialnih razlik v Uniji.

Skladno s tem je redni finančni prispevek Švice namenjen spodbujanju stalne in uravnotežene krepitve gospodarskih in socialnih odnosov med Unijo in njenimi državami članicami ter Švico ob hkratnem odzivanju na pomembne skupne izzive.

ČLEN 2

Predmet urejanja

1. Ta sporazum določa podlago za redni finančni prispevek Švice k ciljem iz člena 1.
2. Redni finančni prispevek Švice dopolnjuje ukrepe Unije in njenih držav članic na področju kohezije ter njihov odziv na pomembne skupne izzive.

ČLEN 3

Opredelitev pojmov

V tem sporazumu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „seznam sporazumov“ pomeni naslednje sporazume:
 - (i) Sporazum med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in Švicarsko konfederacijo na drugi o prostem pretoku oseb, sklenjen 21. junija 1999 v Luxembourg;
 - (ii) Sporazum med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu, sklenjen v 21. junija 1999 v Luxembourg;
 - (iii) Sporazum med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o železniškem in cestnem prevozu potnikov in blaga, sklenjen 21. junija 1999 v Luxembourg;
 - (iv) Sporazum med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o trgovini s kmetijskimi proizvodi, sklenjen 21. junija 1999 v Luxembourg;
 - (v) Sporazum med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o vzajemnem priznavanju ugotavljanja skladnosti, sklenjen 21. junija 1999 v Luxembourg;

- (vi) Sporazum med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi strani o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije, sklenjen v [...] dne [...];
 - (vii) Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o pogojih za sodelovanje Švicarske konfederacije v Agenciji Evropske unije za vesoljski program, sklenjen v [...] dne [...];
 - (viii) Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o električni energiji, sklenjen v [...] dne [...];
 - (ix) Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o zdravju, sklenjen v [...] dne [...], in
 - (x) Protokol k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o trgovini s kmetijskimi proizvodi, ki vzpostavlja skupno območje varnosti hrane, sklenjen v [...] dne [...];
- (b) „obdobje plačevanja prispevka“ pomeni časovni okvir, ki mu je pripisan določen finančni prispevek Švice;
- (c) „obdobje izvajanja“ pomeni časovni okvir, v katerem je treba izvesti določen finančni prispevek Švice in izplačati sredstva; vsako obdobje izvajanja traja najmanj deset let;
- (d) „partnerska država“ pomeni državo članico Unije, ki je upravičena do rednega finančnega prispevka Švice v danem obdobju plačevanja prispevka;

- (e) „partnerske države na področju kohezije“ pomeni države članice Unije, katerih bruto nacionalni dohodek (v nadaljnjem besedilu: BND) na prebivalca, merjen v standardih kupne moči, je nižji od 90 % povprečnega BND Unije na prebivalca v standardih kupne moči za isto referenčno obdobje. Referenčno obdobje za podatke, ki jih je treba uporabiti, je enako obdobju, uporabljenemu za določitev upravičenosti držav članic Unije v okviru Kohezijskega sklada Unije, ki velja na datum začetka zadevnega obdobja plačevanja prispevka;
- (f) „podporni ukrep“ pomeni program ali projekt, ki se izvaja s podporo določenega finančnega prispevka Švice.

ČLEN 4

Okvir, ki ureja redni finančni prispevek Švice

1. Redni finančni prispevek Švice je strukturiran na podlagi zaporednih obdobj plačevanja prispevka.

Vsako obdobje plačevanja prispevka se začne dve leti po začetku obdobja, ki ga zajema večletni finančni okvir Unije. Traja enako število let kot večletni finančni okvir, s katerim je povezano.

2. Za vsako obdobje plačevanja prispevka velja naslednje:
 - (a) Švica se zavezuje, da bo zagotovila finančni prispevek, določen na podlagi Priloge I.

- (b) Za izpolnitev zaveze, sprejete v skladu s točko (a), pogodbenici najpozneje 12 mesecev pred koncem tekočega obdobja plačevanja prispevka skleneta pravno nezavezujoč memorandum o soglasju (v nadaljnjem besedilu: memorandum o soglasju).

V ta namen Skupni odbor začne razprave najpozneje 36 mesecev pred koncem navedenega obdobja plačevanja prispevka.

Vsak memorandum o soglasju določa naslednje elemente:

- (i) znesek določenega finančnega prispevka Švice, določen na podlagi odstavka 1 Priloge I;
- (ii) dodelitve sredstev za posamezne države na področju kohezije v skladu z Dodatkom 2 k Prilogi I;
- (iii) tematska področja za določen finančni prispevek Švice na področju kohezije;
- (iv) kdaj je delež določenega finančnega prispevka Švice predviden za odzivanje na druge pomembne skupne izzive: opredeljene pomembne skupne izzive; njihova tematska področja; merila za izbiro partnerskih držav, na katere vplivajo opredeljeni skupni izzivi, ter razčlenitev med sredstvi, dodeljenimi za področje kohezije, in sredstvi, dodeljenimi za opredeljene skupne izzive, v skladu z odstavkom 2 Priloge I;

- (v) splošen opis predvidene vsebine sporazumov za posamezne države med Švico in partnerskimi državami (v nadaljnjem besedilu: sporazumi za posamezne države);
 - (vi) trajanje obdobja izvajanja v skladu s točko (c) člena 3.
- (c) Če memorandum o soglasju ni sklenjen v roku iz prvega stavka točke (b), se uporablja člen 16. Če se spor predloži arbitražnemu sodišču v skladu s členom 16(2), arbitražno sodišče preveri, ali sta pogodbenici med razpravami iz točke (b) ravnali v dobri veri, da bi izpolnili zavezo iz točke (a).

ČLEN 5

Sporazumi za posamezne države in nadaljnji podporni ukrepi

1. Švica v skladu s točko (a) člena 4(2) in delom II ter v skladu z elementi iz memoranduma o soglasju s partnerskimi državami sklene sporazume za posamezne države in po potrebi pripravi nadaljnje podporne ukrepe, ki jih sama upravlja ali so v obliki prispevkov k ustreznim instrumentom financiranja.
2. V sporazumih za posamezne države se upoštevajo politike Unije in nacionalni strateški okviri za naložbe v okviru kohezijske politike Unije, ki jih odobri Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: Komisija).

3. Sporazumi za posamezne države določajo zlasti: porazdelitev sredstev med tematska področja, podporne ukrepe, strukture za upravljanje in nadzor, veljavne pogoje ter pristojne organe v zadevni partnerski državi. Vključujejo tudi posebna pravila v zvezi s postopkom in ukrepi iz člena 13(5).

4. Za vsako obdobje plačevanja prispevka se dodelitve za posamezne države na področju kohezije uradno dodelijo partnerskim državam ob sklenitvi zadevnih sporazumov za posamezne države najpozneje dve leti po začetku obdobja plačevanja prispevka, na katero se nanašajo.

5. Kadar je delež določenega finančnega prispevka Švice predviden za odziv na druge pomembne skupne izzive, se dodelitve za posamezne države na področju opredeljenih skupnih izzivov uradno dodelijo partnerskim državam ob sklenitvi zadevnih sporazumov za posamezne države najpozneje pet let po začetku obdobja plačevanja prispevka, na katero se nanašajo.

6. Če sporazumi za posamezne države iz odstavkov 4 in 5 niso sklenjeni v rokih iz navedenih odstavkov, se uporablja člen 16.

Če se spor predloži arbitražnemu sodišču v skladu s členom 16(2), arbitražno sodišče preveri, ali sta Švica in zadevna partnerska država med pogajanja o sporazumu za posamezno državo ravnali v dobri veri.

7. Sredstva določenega finančnega prispevka Švice se lahko uporabljajo samo do konca zadevnega obdobja izvajanja.

ČLEN 6

Komunikacija med Švico in Komisijo

1. Švica obvesti Komisijo o sporazumih za posamezne države iz člena 5(1) v enem mesecu po njihovi objavi v Uradni zbirki švicarske zvezne zakonodaje.
2. Švica in Komisija na tehnični ravni vsako leto oziroma vsakokrat, ko je to potrebno, medsebojno komunicirata o izvajanju rednega finančnega prispevka Švice.

ČLEN 7

Stopnje sofinanciranja

V zvezi s podpornimi ukrepi, za izvajanje katerih so odgovorne partnerske države, so stopnje sofinanciranja Švice za njen redni finančni prispevek enake stopnjam sofinanciranja Unije v okviru instrumentov kohezijske politike Unije in drugih ustreznih instrumentov, razen če se Švica in zadevna partnerska država dogovorita drugače.

ČLEN 8

Državna pomoč in javno naročanje

Izvajanje podpornih ukrepov je v skladu z veljavnimi pravili o državni pomoči in javnem naročanju.

ČLEN 9

Odgovornost

Odgovornost Švice je omejena na zagotavljanje sredstev v skladu s sporazumi za posamezne države in nadaljnjih podpornih ukrepov. V skladu s tem Švica ne prevzema nobene odgovornosti do tretjih oseb.

ČLEN 10

Spremembe članstva v Uniji

1. V primeru spremembe članstva v Uniji, ki vključuje državo, katere BND na prebivalca, merjen v standardih kupne moči, je nižji od 90 % povprečnega BND Unije na prebivalca v standardih kupne moči, se finančni prispevek Švice sorazmerno prilagodi od datuma, ko začne veljati sprememba članstva.

Referenčno obdobje za podatke, ki jih je treba uporabiti, je enako obdobju, uporabljenemu za Kohezijski sklad Unije, ki velja na datum začetka zadevnega obdobja plačevanja prispevka, ali, če ti podatki niso na voljo, zadnje triletno obdobje, za katero so podatki na voljo.

2. Znesek prilagoditve iz odstavka 1 določita pogodbenici.

DEL II

IZVAJANJE IN UPRAVLJANJE SREDSTEV

ČLEN 11

Skupne vrednote

Izvajanje rednega finančnega prispevka Švice temelji na skupnih vrednotah spoštovanja človekovih pravic, demokracije, pravne države, človekovega dostojanstva in enakosti.

ČLEN 12

Upravljanje rednega finančnega prispevka Švice

1. Švica je odgovorna za splošno upravljanje svojega rednega finančnega prispevka.

2. Stroški Švice za upravljanje se krijejo iz skupnega zneska določenega finančnega prispevka, določenega v memorandumu o soglasju iz točke (b) člena 4(2).

ČLEN 13

Načela izvajanja

1. Pogajanja o sporazumih za posamezne države in njihovo izvajanje potekajo v duhu enakovrednega partnerstva med partnerskimi državami in Švico.
2. Za izvajanje dogovorjenih podpornih ukrepov so odgovorne partnerske države, ki poskrbijo za ustrezne sisteme upravljanja in nadzora, da se zagotovita pravilno izvajanje in upravljanje.
3. Brez poseganja v odstavek 2 je za podporne ukrepe, ki jih neposredno izvaja Švica, odgovorna Švica, ki poskrbi za ustrezne sisteme upravljanja in nadzora, da se zagotovita pravilno izvajanje in upravljanje.
4. Izvajanje podpornih ukrepov je v skladu s skupnimi vrednotami iz člena 11 ter načeli dobrega upravljanja in dobrega finančnega poslovanja ter zagotavlja preglednost, nediskriminacijo, učinkovitost in odgovornost.

Temelji na skupni zavezi Švice in partnerskih držav za boj proti vsem oblikam korupcije pri izvajanju finančnega prispevka Švice ter zagotavljanje učinkovitih ukrepov in postopkov za preprečevanje, prepoznavanje in obravnavanje vseh dejanj, ki ogrožajo pravilno uporabo sredstev, ob upoštevanju ugotovljenih tveganj.

5. V primeru kršitve obveznosti iz odstavka 4, ki vpliva ali bi lahko vplivala na pravilno izvajanje specifičnega podpornega ukrepa, lahko Švica na podlagi ocene in postopka, ki zagotavljata dejansko pravico partnerske države do zaslišanja, sprejme ustrezne, sorazmerne in učinkovite ukrepe v zvezi z zadevnim specifičnim podpornim ukrepom.
6. Švica lahko izvaja nadzor v skladu s svojimi notranjimi zahtevami. Partnerske države v ta namen zagotovijo vso potrebno pomoč, informacije in dokumentacijo.
7. Švicarski revizijski organi pri izvajanju revizij ustrezno upoštevajo načeli enotne revizije in sorazmernosti glede na stopnjo tveganja, da bi se izognili podvajanju revizij in upravljalnih preverjanj istih odhodkov ter tako čim bolj zmanjšali stroške upravljalnih preverjanj in revizij ter upravno breme za upravičence.

DEL III

INSTITUCIONALNE DOLOČBE

ČLEN 14

Skupni odbor

1. Ustanovi se Skupni odbor.

Sestavljajo ga predstavniki pogodbenic.

2. Skupnemu odboru sopredsedujeta predstavnik Unije in predstavnik Švice.
3. Skupni odbor:
 - (a) zagotavlja pravilno delovanje ter učinkovito upravljanje in izvajanje tega sporazuma;
 - (b) zagotavlja forum za medsebojno posvetovanje in stalno izmenjavo informacij med pogodbenicama, zlasti z namenom iskanja rešitev za kakršne koli težave pri razlagi ali uporabi tega sporazuma v skladu s členom 16;
 - (c) pripravlja priporočila pogodbenicama o zadevah, ki se nanašajo na ta sporazum;
 - (d) sprejema odločitve, kadar je tako določeno v tem sporazumu, in
 - (e) izvaja vse druge pristojnosti, ki so mu dodeljene s tem sporazumom.
4. Skupni odbor odloča soglasno. Odločitve so zavezujoče za pogodbenici, ki sprejmeta vse potrebne ukrepe za njihovo izvajanje.
5. Sestanki Skupnega odbora potekajo vsaj enkrat letno izmenično v Bruslju in Bernu, razen če se sopredsednika odločita drugače. Skupni odbor se sestane tudi na zahtevo ene od pogodbenic. Sopredsednika se lahko dogovorita, da sestanek Skupnega odbora poteka prek videokonference ali telekonference.

6. Skupni odbor na svojem prvem sestanku sprejme svoj poslovnik.
7. Skupni odbor se lahko odloči, da ustanovi kakršno koli delovno skupino ali strokovno skupino, ki mu lahko pomaga pri izvajanju njegovih nalog.

ČLEN 15

Načelo izključnosti

Pogodbenici se zavezujeta, da bosta spor glede razlage ali uporabe Sporazuma reševali samo na načine, ki so določeni v tem sporazumu.

ČLEN 16

Postopek v primeru težav pri razlagi ali uporabi

1. V primeru težav pri razlagi ali uporabi Sporazuma se pogodbenici posvetujeta v okviru Skupnega odbora, da bi našli obojestransko sprejemljivo rešitev. V ta namen se Skupnemu odboru zagotovijo vsi koristni elementi informacij, da se omogoči podrobna preučitev stanja. Skupni odbor preuči vse možnosti, s katerimi je mogoče ohraniti pravilno delovanje Sporazuma.

2. Če Skupni odbor ne more najti rešitve za težavo iz odstavka 1 v treh mesecih od datuma, ko mu je bila težava predložena, lahko katera koli od pogodbenic zahteva, da spor reši arbitražno sodišče v skladu s pravili, določenimi v Protokolu o arbitražnem sodišču (v nadaljnjem besedilu: Protokol).
3. Pri reševanju spora med pogodbenicama, ki izhaja iz tega sporazuma, je za razlago tega sporazuma pristojno arbitražno sodišče. Pri ugotavljanju skladnosti ukrepa s tem sporazumom lahko arbitražno sodišče kot dejstvo po potrebi upošteva pravo vsake pogodbenice, razen tega sporazuma. Pri tem arbitražno sodišče upošteva prevladujočo razlago prava vsake pogodbenice, razen tega sporazuma, ki jo navajajo sodišča in organi zadevne pogodbenice ter po potrebi pristojni mednarodni organi za reševanje sporov. Kakršen koli pomen, ki ga arbitražno sodišče pripiše pravu pogodbenice, razen tega sporazuma, za sodišča ali organe te pogodbenice ni zavezujoč.
4. Arbitražno sodišče ni pristojno za spore v zvezi z izvajanjem sporazumov za posamezne države.
5. Vsaka pogodbenica sprejme vse potrebne ukrepe za izpolnitev odločitve arbitražnega sodišča v dobri veri.

Pogodbenica, za katero je arbitražno sodišče ugotovilo, da ni ravnala v skladu s Sporazumom, prek Skupnega odbora obvesti drugo pogodbenico o ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnitev odločitve arbitražnega sodišča.

ČLEN 17

Izravnalni ukrepi

1. Če pogodbenica, za katero je arbitražno sodišče ugotovilo, da ni ravnala v skladu s Sporazumom, v razumnem roku, določenem v skladu s členom IV.2(6) Protokola, ne obvesti druge pogodbenice o ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnitev odločitve arbitražnega sodišča, ali če druga pogodbenica meni, da sporočeni ukrepi niso v skladu z odločitvijo arbitražnega sodišča, lahko ta druga pogodbenica sprejme sorazmerne izravnalne ukrepe v okviru Sporazuma ali katerega koli sporazuma, ki je del seznama sporazumov, opredeljenega v točki (a) člena 3 (v nadaljnjem besedilu: izravnalni ukrepi), da bi odpravila morebitno neravnovesje. Pogodbenico, za katero je arbitražno sodišče ugotovilo, da ni ravnala v skladu s Sporazumom, uradno obvesti o izravnalnih ukrepih, ki se navedejo v uradnem obvestilu. Ti izravnalni ukrepi začnejo veljati tri mesece od datuma tega uradnega obvestila.
2. Če Skupni odbor v enem mesecu od datuma uradnega obvestila o predvidenih izravnalnih ukrepih ne sprejme odločitve o začasni prekinitvi, spremembi ali razveljavitvi teh izravnalnih ukrepov, lahko katera koli od pogodbenic v skladu s Protokolom predloži vprašanje sorazmernosti teh izravnalnih ukrepov v arbitražo.
3. Arbitražno sodišče odloči v rokih, določenih v členu III.8(4) Protokola.
4. Izravnalni ukrepi nimajo retroaktivnega učinka. Zlasti se ohranijo pravice in obveznosti, ki so jih posamezniki in gospodarski subjekti že pridobili pred začetkom veljavnosti izravnalnih ukrepov.

DEL IV

KONČNE DOLOČBE

ČLEN 18

Prvi finančni prispevek Švice na podlagi tega sporazuma in enkratna dodatna finančna obveznost

1. Švica se zavezuje, da bo zagotovila svoj prvi finančni prispevek na podlagi tega sporazuma (v nadaljnjem besedilu: prvi finančni prispevek) od 1. januarja 2030 do 31. decembra 2036 v skladu s Prilogo II in izpolnila enkratno dodatno finančno obveznost, ki zajema obdobje od konca leta 2024 do konca leta 2029, v skladu s Prilogo III.
2. Če elementi prvega finančnega prispevka niso določeni v Prilogi II, pogodbenici v 12 mesecih od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma skleneta pravno nezavezujoč memorandum o soglasju za izpolnitev zaveze iz odstavka 1. V ta namen Skupni odbor začne razprave hitro po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma.
3. Če elementi enkratne dodatne finančne obveznosti niso določeni v Prilogi III, pogodbenici v 12 mesecih od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma skleneta pravno nezavezujoč memorandum o soglasju za izpolnitev zaveze iz odstavka 1. V ta namen Skupni odbor začne razprave hitro po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma.

4. Dodelitve prvega finančnega prispevka za posamezne države na področju kohezije in enkratna dodatna finančna obveznost se uradno dodelijo partnerskim državam ob sklenitvi zadevnih sporazumov za posamezne države najpozneje tri leta od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma.
5. Dodelitve prvega finančnega prispevka za posamezne države na področju migracij se uradno dodelijo partnerskim državam ob sklenitvi ustreznih sporazumov za posamezne države najpozneje pet let od začetka obdobja plačevanja prispevka.
6. Če memoranduma o soglasju iz odstavkov 2 in 3 nista sklenjena v roku iz navedenih odstavkov, se smiselno uporablja točka (c) člena 4(2).
7. Če sporazumi za posamezne države iz odstavkov 4 in 5 niso sklenjeni v rokih iz navedenih odstavkov, se smiselno uporablja člen 5(6).

ČLEN 19

Protokol, priloge in dodatka

Protokol, priloge in dodatka k temu sporazumu so njegov sestavni del.

ČLEN 20

Začetek veljavnosti

1. Ta sporazum pogodbenici ratificirata ali odobrita v skladu s svojimi postopki. Pogodbenici se medsebojno uradno obvestita o izpolnitvi notranjih postopkov, potrebnih za začetek veljavnosti tega sporazuma.
2. Ta sporazum začne veljati prvi dan drugega meseca, ki sledi zadnjemu uradnemu obvestilu v zvezi z naslednjimi instrumenti:
 - (a) Institucionalni protokol k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in Švicarsko konfederacijo na drugi o prostem pretoku oseb;
 - (b) Protokol o spremembi k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in Švicarsko konfederacijo na drugi o prostem pretoku oseb;
 - (c) Institucionalni protokol k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu;
 - (d) Protokol o spremembi k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu;

- (e) Protokol o državni pomoči k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu;
- (f) Institucionalni protokol k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o železniškem in cestnem prevozu potnikov in blaga;
- (g) Protokol o spremembi k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o železniškem in cestnem prevozu potnikov in blaga;
- (h) Protokol o državni pomoči k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o železniškem in cestnem prevozu potnikov in blaga;
- (i) Protokol o spremembi k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o trgovini s kmetijskimi proizvodi;
- (j) Institucionalni protokol k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o vzajemnem priznavanju ugotavljanja skladnosti;
- (k) Protokol o spremembi k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o vzajemnem priznavanju ugotavljanja skladnosti;
- (l) Sporazum med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi strani o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije;

- (m) Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o pogojih za sodelovanje Švicarske konfederacije v Agenciji Evropske unije za vesoljski program.

ČLEN 21

Odpoved

Vsaka pogodbenica lahko odpove ta sporazum z uradnim obvestilom drugi pogodbenici. Sporazum preneha veljati šest mesecev po prejemu takega uradnega obvestila.

Sestavljeno v [...] dne [...] v dveh izvodih v angleškem, bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, hrvaškem, irskem, italijanskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, španskem in švedskem jeziku, pri čemer je vsako od teh besedil enako verodostojno.

V POTRDITEV TEGA so spodaj podpisani, ki so za to pravilno pooblaščen, podpisali ta sporazum.

(Polje za podpise v vseh 24 jezikih EU: „Za Evropsko unijo“ in „Za Švicarsko konfederacijo“)

ELEMENTI ZA
REDNI FINANČNI PRISPEVEK ŠVICE
IZ TOČKE (a) ČLENA 4(2)
ZA POZNEJŠA OBDOBJA PLAČEVANJA PRISPEVKA

1. Znesek finančnega prispevka Švice za dano obdobje plačevanja prispevka se določi na podlagi naslednjih elementov:
 - (a) zneska finančnega prispevka Švice za prejšnje obdobje plačevanja prispevka, prilagojenega po načelu časovne porazdelitve trajanju danega obdobja plačevanja prispevka, po potrebi vključno s prilagoditvijo v skladu s členom 10, prilagojeno po načelu časovne porazdelitve trajanju danega obdobja plačevanja prispevka;
 - (b) povečanja ali zmanjšanja zneska zaradi uporabe točke (a) v skladu z metodo iz Dodatka 1 na podlagi naslednjih dejavnikov:
 - (i) inflacije v Švici, merjene s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin (v nadaljnjem besedilu: HICP) v Švici, in
 - (ii) prilagoditvenega faktorja za odpravo razlik med inflacijo v Švici in inflacijo v partnerskih državah, kolikor se ne izravna z gibanjem deviznega tečaja, da se ohrani kupna moč rednega finančnega prispevka Švice;

- (c) povečanja ali zmanjšanja zneska, določenega na podlagi točk (a) in (b), zaradi političnih vidikov. Tako povečanje ali zmanjšanje ne presega 10 % zneska, določenega na podlagi točk (a) in (b).
2. Delež finančnega prispevka Švice za dano obdobje plačevanja prispevka, namenjen področju kohezije, znaša vsaj 90 % zneska, določenega v skladu z odstavkom 1.
 3. Delež finančnega prispevka Švice za dano obdobje plačevanja prispevka na področju kohezije, dodeljen sporazumom za posamezne države, znaša vsaj 90 % zneska finančnega prispevka Švice za to področje, določenega v skladu z odstavkom 2.
 4. Znesek, dodeljen sporazumom za posamezne države na področju kohezije, se dodeli partnerskim državam v skladu s ključem za dodelitev iz Dodatka 2.

METODA
ZA DOLOČITEV PRILAGODITVE
IZ TOČKE (b) ODSTAVKA 1 PRILOGE I

Povečanje ali zmanjšanje iz točke (b) odstavka 1 Priloge I se izračuna po naslednji metodi:

1. Znesek, pridobljen z uporabo točke (a) odstavka 1 Priloge I, se pomnoži s faktorjem indeksacije iz odstavka 2 tega dodatka.
2. Faktor indeksacije je zmnožek:
 - (a) inflacije v Švici, merjene s HICP v Švici, med zadnjim letom, izračunane kot aritmetično povprečje zadnjih razpoložljivih 12 mesecev na datum izračuna, in prvim letom prejšnjega obdobja plačevanja prispevka, izračunane kot 12-mesečno aritmetično povprečje navedenega koledarskega leta, in
 - (b) prilagoditvenega faktorja, izmerjenega z razmerjem realnega deviznega tečaja skupine partnerskih držav na področju kohezije v prejšnjem obdobju plačevanja prispevka glede na Švico med zadnjim letom in prvim letom prejšnjega obdobja plačevanja prispevka, ki odraža realno apreciacijo ali depreciacijo v tej skupini v tem obdobju.

Za namene izračuna faktorja indeksacije velja naslednje:

- (i) realni devizni tečaj skupine partnerskih držav na področju kohezije v prejšnjem obdobju plačevanja prispevka je sestavljen iz nominalnega deviznega tečaja teh partnerskih držav glede na švicarski frank, pomnoženega z agregatom teh partnerskih držav, ki temelji na HICP, in deljenega s švicarskim HICP.

Realna apreciacija za to skupino partnerskih držav pomeni zvišanje realnega deviznega tečaja, realna depreciacija za to skupino partnerskih držav pa pomeni znižanje realnega deviznega tečaja;

- (ii) agregat, ki temelji na HICP, za te partnerske države se konstruira kot 12-mesečno aritmetično povprečje indeksa HICP za to skupino partnerskih držav z uporabo metodologije HICP, kot je določena v Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o sodelovanju na področju statistike, sklenjenem 26. oktobra 2004 v Luxembourg, pri čemer uteži ustrezajo ključu za dodelitev iz Dodatka 2;
- (iii) nominalni devizni tečaj partnerskih držav glede na švicarski frank se konstruira kot tehtano aritmetično povprečje nominalnih deviznih tečajev teh partnerskih držav glede na švicarski frank, pri čemer uteži ustrezajo ključu za dodelitev iz Dodatka 2. Nominalni devizni tečaji, uporabljeni pri izračunu za dano leto, so 12-mesečno povprečje mesečnih podatkov za to leto, izpeljanih iz dnevnih deviznih tečajev.

Komisija izračuna prilagoditveni faktor iz točke (b) odstavka 2 tega dodatka. Komisija posreduje izračun Švici prek Skupnega odbora en mesec po njegovi pridobitvi.

3. Če podatki za dano leto niso na voljo, se za navedeno leto uporabijo podatki za zadnjih 12 mesecev, ki so na voljo na datum izračuna.
4. Podatki o HICP in deviznih tečajih, ki se uporabijo za izračun faktorja indeksacije, se pridobijo od Statističnega urada Unije (v nadaljnjem besedilu: Eurostat) na podlagi statističnih podatkov, ki jih objavi Eurostat, ob ustreznem upoštevanju Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o sodelovanju na področju statistike, sklenjenega 26. oktobra 2004 v Luxembourg. Po potrebi se podatki o deviznih tečajih pridobijo iz javnih podatkovnih zbirk Evropske centralne banke, centralnih bank partnerskih držav in/ali Švicarske nacionalne banke.

KLJUČ ZA DODELITEV
ZA REDNI FINANČNI PRISPEVEK ŠVICE
NA PODROČJU KOHEZIJE

Dodelitev finančnega prispevka Švice na področju kohezije za vsako partnersko državo za dano obdobje plačevanja prispevka ustreza odstotku finančnega prispevka Švice na področju kohezije, ki se določi po naslednjem postopku:

- (a) izračuna se aritmetično povprečje deležev prebivalstva in površine partnerske države glede na celotno prebivalstvo in površino vseh partnerskih držav. Če pa delež celotnega prebivalstva partnerske države presega njen delež celotne površine za faktor pet ali več, kar odraža izjemno visoko gostoto prebivalstva, se za ta korak uporabi le delež celotnega prebivalstva;
- (b) odstotni deleži, dobljeni z izračunom v skladu s točko (a), se zmanjšajo ali povečajo s koeficientom, ki ustreza tretjini odstotnega deleža, za katerega BND te partnerske države na prebivalca, merjen v standardih kupne moči, presega povprečni BND na prebivalca vseh partnerskih držav (povprečje je izraženo s 100 %) oziroma ga ne dosega, in
- (c) deleži, pridobljeni z izračunom v skladu s točko (b), se prevrednotijo, tako da je njihova vsota enaka 100 %.

Referenčno obdobje za podatke, ki jih je treba uporabiti, je enako obdobju, uporabljenemu za Kohezijski sklad Unije, ki velja na datum začetka zadevnega obdobja plačevanja prispevka, ali, če ti podatki niso na voljo, zadnje triletno obdobje, za katero so podatki na voljo.

PRVI FINANČNI PRISPEVEK ŠVICE
NA PODLAGI TEGA SPORAZUMA ZA OBDOBJE 2030–2036

1. Prvi finančni prispevek Švice na podlagi tega sporazuma (v nadaljnjem besedilu: prvi finančni prispevek) za obdobje od 1. januarja 2030 do 31. decembra 2036 (v nadaljnjem besedilu: obdobje plačevanja prispevka) znaša 350 000 000 CHF za vsako leto navedenega obdobja.
2. Od zneska iz odstavka 1 za vsako leto obdobja plačevanja prispevka se 308 000 000 CHF dodeli za sodelovanje na področju kohezije, 42 000 000 CHF pa za sodelovanje na področju migracij.
3. Prvi finančni prispevek Švice prispeva k ciljem iz člena 1 tega sporazuma.
4. Prvi finančni prispevek Švice se izvede v obdobju desetih let (v nadaljnjem besedilu: obdobje izvajanja), ki se začne na isti datum kot obdobje plačevanja prispevka.
5. Delež finančnega prispevka na področju kohezije, dodeljen sporazumom za posamezne države, znaša vsaj 90 % zneska, dodeljenega temu področju.
6. Švici je za kritje stroškov upravljanja na voljo do 5 % zadevnih zneskov za sodelovanje na področjih kohezije in migracij, za posredovanje švicarskega strokovnega znanja (švicarski sklad za strokovno znanje in partnerstvo) pa do 2 %.

7. Partnerske države za sodelovanje na področju kohezije so države članice Unije, katerih BND na prebivalca, merjen v standardih kupne moči, je nižji od 90 % povprečnega BND Unije na prebivalca v standardih kupne moči za isto referenčno obdobje. Referenčno obdobje za podatke, ki jih je treba uporabiti, je enako obdobju, uporabljenemu za določitev upravičenosti držav članic Unije v okviru Kohezijskega sklada Unije, ki velja na datum začetka obdobja plačevanja prispevka.
8. Potencialne partnerske države na področju migracij so države članice Unije, ki se spoprijemajo s posebnim migracijskim pritiskom in/ali glede katerih se Švica in dana država članica strinjata, da je treba okrepiti upravljanje migracij.
9. Na področjih sodelovanja na področju kohezije in migracij se lahko pogodbenici sporazumeta, da se rezervira poseben znesek za sklad, namenjen določeni temi (kohezija), in sklad za hitro odzivanje (migracije). Po potrebi se elementi določijo v memorandumu o soglasju v skladu s členom 18(2) Sporazuma.
10. Tematska področja za sodelovanje v okviru prvega finančnega prispevka Švice temeljijo na uspešnem sodelovanju v okviru prejšnjega prispevka Švice izbranim državam članicam Unije. Dopolnjujejo prizadevanja Unije na področju kohezije in upravljanja migracij ob začetku obdobja plačevanja prispevka.
11. V skladu s členom 18(2) Sporazuma pogodbenici v memorandumu o soglasju določita prednostna področja med naslednjimi tematskimi področji:

(a) kohezija:

(i) vključujoč človekov in družbeni razvoj;

- (ii) trajnosten in vključujoč gospodarski razvoj;
 - (iii) zeleni prehod ter
 - (iv) demokracija in sodelovanje;
- (b) migracije.
-

ENKRATNA DODATNA FINANČNA OBVEZNOST ŠVICE,
KI ZAJEMA OBDOBJE OD
KONCA LETA 2024 DO KONCA LETA 2029

1. V skladu s členom 18 tega sporazuma se Švica zavezuje, da bo izpolnila enkratno dodatno finančno obveznost, ki zajema obdobje od konca leta 2024 do konca leta 2029 ter odraža raven partnerstva in sodelovanja Švice in Unije v navedenem obdobju. Ta enkratna dodatna finančna obveznost znaša 130 000 000 CHF na leto do začetka veljavnosti sporazumov iz člena 20(2) tega sporazuma in 350 000 000 CHF na leto za obdobje od začetka veljavnosti sporazumov iz člena 20(2) tega sporazuma do konca leta 2029. Za leto, v katerem sporazumi iz člena 20(2) tega sporazuma začnejo veljati, se znesek enkratne dodatne obveznosti izračuna po načelu časovne porazdelitve.
2. Enkratna dodatna finančna obveznost Švice se izvede v obdobju desetih let (v nadaljnjem besedilu: obdobje izvajanja), ki se začne na isti datum kot obdobje plačevanja prispevka za prvi finančni prispevek Švice.
3. Enkratna dodatna finančna obveznost se uporabi za sodelovanje na področju kohezije.
4. Delež enkratne finančne obveznosti, dodeljen sporazumom za posamezne države, znaša vsaj 90 % zneska enkratne dodatne finančne obveznosti Švice.

5. Švici je za kritje stroškov upravljanja na voljo do 5 % zneska enkratne finančne obveznosti, za posredovanje švicarskega strokovnega znanja (švicarski sklad za strokovno znanje in partnerstvo) pa do 2 %.
6. Partnerske države za sodelovanje so države članice Unije, katerih BND na prebivalca, merjen v standardih kupne moči, je nižji od 90 % povprečnega BND Unije na prebivalca v standardih kupne moči za isto referenčno obdobje. Referenčno obdobje za podatke, ki jih je treba uporabiti, je enako obdobju, uporabljenemu za določitev upravičenosti držav članic Unije v okviru Kohezijskega sklada Unije, ki velja na datum začetka obdobja izvajanja enkratne dodatne finančne obveznosti.
7. Pogodbenici se lahko sporazumeta, da se rezervira poseben znesek za sklad, namenjen določeni temi na področju kohezije. Po potrebi se elementi določijo v memorandumu o soglasju v skladu s členom 18(3) Sporazuma.
8. Cilji in pravila za izvajanje rednega finančnega prispevka Švice, določeni v Sporazumu, se smiselno uporabljajo za enkratno dodatno finančno obveznost, razen če je v členu 18 tega sporazuma in tej prilogi določeno drugače.
9. Tematska področja za sodelovanje v okviru enkratne dodatne finančne obveznosti Švice temeljijo na uspešnem sodelovanju v okviru prejšnjega prispevka Švice izbranim državam članicam Unije. Dopolnjujejo kohezijska prizadevanja Unije ob začetku obdobja izvajanja enkratne dodatne finančne obveznosti.

10. V skladu s členom 18(3) Sporazuma pogodbenici v memorandumu o soglasju določita prednostna področja med naslednjimi tematskimi področji:

- (i) vključujoč človekov in družbeni razvoj;
 - (ii) trajnosten in vključujoč gospodarski razvoj;
 - (iii) zeleni prehod ter
 - (iv) demokracija in sodelovanje.
-

PROTOKOL
O ARBITRAŽNEM SODIŠČU

POGLAVJE I

UVODNE DOLOČBE

ČLEN I.1

Področje uporabe

Če ena od pogodbenic (v nadaljnjem besedilu: pogodbenici) spor predloži v arbitražo v skladu s členom 16(2) ali členom 17(2) Sporazuma, se uporabljajo pravila iz tega protokola.

ČLEN I.2

Register in tajniške storitve

Mednarodni urad Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu (v nadaljnjem besedilu: Mednarodni urad) opravlja naloge registra in zagotavlja potrebne tajniške storitve.

ČLEN I.3

Obvestila in izračun rokov

1. Obvestila, vključno s sporočili ali predlogi, se lahko pošljejo s katerim koli komunikacijskim sredstvom, ki dokazuje njihov prenos ali omogoča njihovo potrditev.
2. Taka obvestila se lahko pošljejo elektronsko le, če je pogodbenica posebej za ta namen določila ali odobrila naslov.
3. Taka obvestila, ki se vročijo pogodbenicama, se za Švico pošljejo švicarskemu oddelku za Evropo Zveznega oddelka za zunanje zadeve, za Unijo pa pravni službi Komisije.
4. Vsi roki, določen v tem protokolu, začnejo teči dan po tem, ko se je zgodil nek dogodek ali je prišlo do nekega dejanja. Če je zadnji dan za predložitev dokumenta dela prosti dan v institucijah Unije ali švicarske vlade, se rok za predložitev dokumenta izteče prvi naslednji delovni dan. Štejejo se tudi dela prosti dnevi v tem časovnem obdobju.

ČLEN I.4

Obvestilo o arbitraži

1. Pogodbenica, ki da pobudo za uporabo arbitraže (v nadaljnjem besedilu: tožeča stranka), pošlje drugi pogodbenici (v nadaljnjem besedilu: tožena stranka) in Mednarodnemu uradu obvestilo o arbitraži.
2. Arbitražni postopek se začne na dan po tem, ko tožena stranka prejme obvestilo o arbitraži.
3. Obvestilo o arbitraži vsebuje naslednje informacije:
 - (a) zahtevo, da se spor predloži v arbitražo;
 - (b) imeni in kontaktne podatke pogodbenic;
 - (c) ime in naslov enega ali več zastopnikov tožeče stranke;
 - (d) pravno podlago za postopek (člen 16(2) ali člen 17(2) Sporazuma) in:
 - (i) v primerih iz člena 16(2) Sporazuma težavo, ki je vzrok spora, kot je bil v skladu s členom 16(1) Sporazuma uradno uvrščen v reševanje na dnevni red Skupnega odbora in
 - (ii) v primerih iz člena 17(2) Sporazuma, odločitev arbitražnega sodišča, vse izvedbene ukrepe iz člena 16(5) Sporazuma in sporne izravnalne ukrepe;

- (e) navedbo pravila, ki je povzročilo spor ali je z njim povezano;
- (f) kratek opis spora in
- (g) imenovanje arbitra ali, če je treba imenovati pet arbitrov, imenovanje dveh arbitrov.

4. Morebitni ugovori glede zadostnosti obvestila o arbitraži ne preprečujejo ustanovitve arbitražnega sodišča. O sporu dokončno odloči arbitražno sodišče.

ČLEN I.5

Odgovor na obvestilo o arbitraži

1. Tožena stranka v 60 dneh po prejemu obvestila o arbitraži tožeči stranki in Mednarodnemu uradu pošlje odgovor na obvestilo o arbitraži, ki vsebuje naslednje informacije:

- (a) imeni in kontaktne podatke pogodbenic;
- (b) ime in naslov enega ali več zastopnikov tožene stranke;
- (c) odgovor na informacije iz obvestila o arbitraži v skladu s točkami (d) do (f) člena I.4(3) in

(d) imenovanje arbitra ali, če je treba imenovati pet arbitrov, imenovanje dveh arbitrov.

2. Če tožena stranka na obvestilo o arbitraži ne odgovori ali odgovori nepopolno ali prepozno, to ne preprečuje ustanovitve arbitražnega sodišča. O sporu dokončno odloči arbitražno sodišče.

3. Če tožena stranka v svojem odgovoru na obvestilo o arbitraži zahteva, da arbitražno sodišče sestavlja pet arbitrov, tožeča stranka imenuje dodatnega arbitra v 30 dneh od prejema odgovora na obvestilo o arbitraži.

ČLEN I.6

Zastopanje in pomoč

1. Pogodbenici pred arbitražnim sodiščem zastopa eden ali več zastopnikov. Zastopnikom lahko pomagajo svetovalci ali odvetniki.

2. O vsaki spremembi zastopnikov ali njihovih naslovov se obvesti drugo pogodbenico, Mednarodni urad in arbitražno sodišče. Arbitražno sodišče lahko kadar koli na lastno pobudo ali na zahtevo pogodbenice zahteva dokaze o pooblastilih, podeljenih zastopnikom pogodbenic.

POGLAVJE II

SESTAVA ARBITRAŽNEGA SODIŠČA

ČLEN II.1

Število arbitrov

Arbitražno sodišče sestavljajo trije arbitri. Če tako zahtevata tožeča stranka v obvestilu o arbitraži ali tožena stranka v odgovoru na obvestilo o arbitraži, arbitražno sodišče sestavlja pet arbitrov.

ČLEN II.2

Imenovanje arbitrov

1. Če je treba imenovati tri arbitre, vsaka pogodbenica imenuje enega od njih. Arbitra, ki ju imenujeta pogodbenici, izbereta tretjega arbitra, ki predseduje arbitražnemu sodišču.
2. Če je treba imenovati pet arbitrov, vsaka pogodbenica imenuje dva od njih. Štirje arbitri, ki jih imenujeta pogodbenici, izberejo petega arbitra, ki predseduje arbitražnemu sodišču.

3. Če arbitri v 30 dneh po imenovanju zadnjega arbitra, ki sta ga imenovali pogodbenici, ne dosežejo dogovora o izbiri predsednika arbitražnega sodišča, ga imenuje generalni sekretar Stalnega arbitražnega sodišča.
4. Za pomoč pri izbiri arbitrov, ki sestavljajo arbitražno sodišče, se pripravi okvirni seznam oseb s kvalifikacijami iz odstavka 6, ki je skupen vsem dvostranskim sporazumom na področjih, povezanih z notranjim trgov, na katerih sodeluje Švica, ter Sporazumu med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o zdravju, sklenjenemu v [...] dne [...] (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o zdravju), Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o trgovini s kmetijskimi proizvodi, sklenjenemu 21. junija 1999 v Luxembourg (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o trgovini s kmetijskimi proizvodi), in Sporazumu med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o rednem finančnem prispevku Švice za zmanjšanje gospodarskih in socialnih razlik v Evropski uniji, sklenjenemu v [...] dne [...] (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o rednem finančnem prispevku Švice), ki se po potrebi posodablja. Skupni odbor s sklepom sprejme in posodobi ta seznam za namene Sporazuma.
5. Če pogodbenica ne imenuje arbitra, ga imenuje generalni sekretar Stalnega arbitražnega sodišča s seznama iz odstavka 4. Če takega seznama ni, generalni sekretar Stalnega arbitražnega sodišča z žrebom imenuje arbitra izmed posameznikov, ki sta jih uradno predlagali ena ali obe pogodbenici za namene odstavka 4.

6. Arbitražno sodišče sestavljajo visoko usposobljene osebe, ki so ali niso povezane s pogodbenicama, katerih neodvisnost in odsotnost navzkrižja interesov sta zagotovljeni, poleg tega pa imajo veliko izkušenj. Zlasti morajo imeti dokazano strokovno znanje na področju prava in zadev, ki jih zajema ta sporazum; ne smejo sprejemati navodil od nobene pogodbenice ter morajo delovati v svoji individualni pristojnosti in v zvezi z zadevami, ki se nanašajo na spor, ne smejo sprejemati navodil od nobene organizacije ali vlade. Predsednik arbitražnega sodišča mora imeti tudi izkušnje s postopki za reševanje sporov.

ČLEN II.3

Izjave arbitrov

1. Kadar je oseba upoštevana za imenovanje za arbitra, ta oseba poroča o vseh okoliščinah, ki bi lahko vzbudile upravičene dvome o njeni nepristranskosti ali neodvisnosti. Arbiter od svojega imenovanja in ves čas trajanja arbitražnega postopka pogodbenicama in drugim arbitrom brez odlašanja poroča o takšnih okoliščinah, če tega še ni storil.
2. Arbitra se lahko razreši, če obstajajo okoliščine, ki bi lahko vzbudile upravičene dvome o njegovi nepristranskosti ali neodvisnosti.
3. Pogodbenica lahko zahteva razrešitev arbitra, ki ga je imenovala, samo iz razloga, s katerim se je seznanila po imenovanju.
4. Če arbiter ni dejaven ali pravno ali dejansko ne more opravljati svojih nalog, se uporabi postopek za razrešitev arbitrov iz člena II.4.

ČLEN II.4

Razrešitev arbitrov

1. Vsaka pogodbenica, ki želi razrešiti arbitra, vloži zahtevo za razrešitev v 30 dneh od datuma, ko je bila obveščena o imenovanju arbitra, ali v 30 dneh od datuma, ko se je seznanila okoliščinami iz člena II.3.
2. Zahteva za razrešitev se pošlje drugi pogodbenici, razrešenemu arbitru, drugim arbitrom in Mednarodnemu uradu. V njej so navedeni razlogi za zahtevo za razrešitev.
3. Če je bila vložena zahteva za razrešitev, jo lahko druga pogodbenica sprejme. Zadevni arbiter lahko tudi odstopi. Sprejetje zahteve ali odstop ne pomenita potrditve razlogov za zahtevo za razrešitev.
4. Če druga pogodbenica v 15 dneh od datuma uradnega obvestila o zahtevi za razrešitev te ne sprejme ali če zadevni arbiter ne odstopi, lahko pogodbenica, ki zahteva razrešitev, zaprosi generalnega sekretarja Stalnega arbitražnega sodišča, naj sprejme odločitev o razrešitvi.
5. Razen če se pogodbenici ne dogovorita drugače, se v odločitvi iz odstavka 4 navedejo razlogi zanjo.

ČLEN II.5

Zamenjava arbitra

1. Če je treba med arbitražnim postopkom zamenjati arbitra, se ob upoštevanju odstavka 2 tega člena imenuje ali izbere nadomestni arbiter v skladu s postopkom iz člena II.2, ki se uporablja za imenovanje ali izbiro arbitra, ki ga je treba zamenjati. Ta postopek se uporablja tudi, če ena od pogodbenic ni uveljavila pravice do imenovanja ali sodelovanja pri imenovanju arbitra, ki ga je treba zamenjati.
2. V primeru zamenjave arbitra se postopek nadaljuje v fazi, ko je zamenjani arbiter prenehal opravljati svoje naloge, razen če arbitražno sodišče odloči drugače.

ČLEN II.6

Izključitev odgovornosti

Razen v primerih namernega nepravilnega ravnanja ali hude malomarnosti se pogodbenici v največjem možnem obsegu, ki ga dovoljuje veljavno pravo, odrečeta kakršnim koli tožbam proti arbitrom zaradi kakršnega koli dejanja ali opustitve, povezane z arbitražo.

POGLAVJE III

ARBITRAŽNI POSTOPEK

ČLEN III.1

Splošne določbe

1. Datum ustanovitve arbitražnega sodišča je datum, ko je zadnji arbiter sprejel svoje imenovanje.
2. Arbitražno sodišče zagotovi, da se pogodbenici obravnavata enako in da ima vsaka od njiju v kateri koli ustrezni fazi postopka zadostne možnosti, da uveljavlja svoje pravice in predstavi svoje stališče. Arbitražno sodišče vodi postopek tako, da se izogne zamudam in nepotrebnim stroškom ter zagotovi rešitev spora med pogodbenicama.
3. Organizirana bo obravnava, razen če arbitražno sodišče po zaslišanju pogodbenic odloči drugače.
4. Kadar pogodbenica pošlje sporočilo arbitražnemu sodišču, to stori prek Mednarodnega urada in hkrati pošlje izvod drugi pogodbenici. Mednarodni urad pošlje izvod tega sporočila vsakemu od arbitrov.

ČLEN III.2

Kraj arbitraže

Kraj arbitraže je Haag. V izjemnih okoliščinah se lahko arbitražno sodišče sestane na katerem koli drugem kraju, za katerega meni, da je primeren za njegova posvetovanja.

ČLEN III.3

Jezik

1. Postopek poteka v francoščini in angleščini.
2. Arbitražno sodišče lahko odredi, da se vsem dokumentom, priloženim zahtevku ali odgovoru na zahtevek, in vsem nadaljnjim dokumentom, predloženim med postopkom v izvirnem jeziku, priloži prevod v enega od jezikov postopka.

ČLEN III.4

Zahtevek

1. Tožeča stranka v roku, ki ga določi arbitražno sodišče, toženi stranki in sodišču prek Mednarodnega urada pošlje zahtevek. Tožeča stranka se lahko odloči, da se kot zahtevek šteje njeno obvestilo o arbitraži iz člena I.4, če izpolnjuje tudi pogoje iz odstavkov 2 in 3 tega člena.

2. Zahtevek vsebuje naslednje informacije:

- (a) informacije iz točk (b) do (f) člena I.4(3);
- (b) navedbo dejstev, predloženih v podporo zahtevku, ter
- (c) pravne argumente, navedene v podporo zahtevku.

3. Zahtevku se, kolikor je to mogoče, priložijo vsi dokumenti in drugi dokazi, ki jih navaja tožeča stranka, ali pa se zahtevek nanje sklicuje.

ČLEN III.5

Odgovor na zahtevek

1. Tožena stranka v roku, ki ga določi arbitražno sodišče, tožeči stranki in arbitražnemu sodišču prek Mednarodnega urada pošlje odgovor na zahtevek. Tožena stranka se lahko odloči, da se zahtevek šteje kot odgovor na obvestilo o arbitraži iz člena I.5, če ta odgovor izpolnjuje tudi pogoje iz odstavka 2 tega člena.

2. V odgovoru na zahtevek se odgovori na točke iz zahtevka, navedene v skladu s točkami (a) do (c) člena III.4(2) tega protokola. Odgovoru na zahtevek se, kolikor je to mogoče, priložijo vsi dokumenti in drugi dokazi, ki jih navaja tožena stranka, ali pa se odgovor na zahtevek nanje sklicuje.

3. Tožena stranka lahko v odgovoru na zahtevek ali v poznejši fazi arbitražnega postopka, če arbitražno sodišče odloči, da je zamuda upravičena zaradi okoliščin, vloži nasprotni zahtevek, če je arbitražno sodišče pristojno za to.
4. Za nasprotni zahtevek se uporablja člen III.4(2) in (3).

ČLEN III.6

Arbitražna pristojnost

1. Arbitražno sodišče odloči, ali je pristojno na podlagi člena 16(2) ali člena 17(2) Sporazuma.
2. v primerih iz člena 16(2) Sporazuma je arbitražno sodišče pooblašeno, da preuči težavo, ki je vzrok spora, kot je bil v skladu s členom 16(1) Sporazuma uradno uvrščen v reševanje na dnevni red Skupnega odbora
3. V primerih iz člena 17(2) Sporazuma je arbitražno sodišče, ki je obravnavalo glavno zadevo, pooblašeno, da preuči sorazmernost spornih izravnalnih ukrepov, tudi kadar so bili ti ukrepi v celoti ali delno sprejeti v okviru katerega koli dvostranskega sporazuma, ki je del seznama sporazumov, opredeljenega v točki (a) člena 3 Sporazuma.

4. Predhodni ugovor nepristojnosti arbitražnega sodišča se poda najpozneje v odgovoru na zahtevek, v primeru nasprotnega zahtevka pa v repliki. Dejstvo, da je pogodbenica imenovala arbitra ali sodelovala pri njegovem imenovanju, ji ne odvzame pravice do podaje takega predhodnega ugovora. Predhodni ugovor, da bi spor presegel pooblastila arbitražnega sodišča, se poda takoj, ko se med arbitražnim postopkom pojavi vprašanje, ki domnevno presega njegova pooblastila. Arbitražno sodišče lahko v vsakem primeru ugotovi predhodnemu ugovoru, podanemu po izteku določenega roka, če meni, da je do zamude prišlo iz utemeljenega razloga.

5. Arbitražno sodišče lahko o predhodnem ugovoru iz odstavka 4 odloči tako, da ga obravnava kot predhodno vprašanje ali v vsebinski odločbi o zadevi.

ČLEN III.7

Druga pisna stališča

Arbitražno sodišče po posvetovanju s pogodbenicama odloči, katera druga pisna stališča poleg zahtevka in odgovora na zahtevek predložita ali lahko predložita pogodbenici, in določi rok za njihovo predložitev.

ČLEN III.8

Roki

1. Roki, ki jih arbitražno sodišče določi za sporočanje pisnih dokumentov, vključno zahtevkom in odgovorom na zahtevek, niso daljši od 90 dni, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.
2. Arbitražno sodišče sprejme končno odločitev v 12 mesecih od datuma svoje ustanovitve. V posebej težavnih izjemnih okoliščinah lahko arbitražno sodišče ta rok podaljša za največ tri dodatne mesece.
3. Roki iz odstavkov 1 in 2 se skrajšajo za polovico:
 - (a) na zahtevo tožeče ali tožene stranke, če arbitražno sodišče v 30 dneh po tej zahtevi in po zaslišanju druge pogodbenice odloči, da je zadeva nujna;
 - (b) v primerih iz točke (c) člena 4(2) in člena 18(6) Sporazuma;
 - (c) v primerih iz člena 5(6) in člena 18(7) Sporazuma, če Švica ni sklenila nobenih sporazumov za posamezne države, ali
 - (d) če se pogodbenici tako dogovorita.

4. v primerih iz člena 17(2) Sporazuma arbitražno sodišče sprejme končno odločitev v šestih mesecih od datuma uradnega obvestila o izravnalnih ukrepih v skladu s členom 17(1) Sporazuma.

ČLEN III.9

Začasni ukrepi

1. V primerih iz člena 17(2) Sporazuma lahko katera koli pogodbenica v kateri koli fazi arbitražnega postopka zaprosi začasne ukrepe, ki vključujejo začasno prekinitev izravnalnih ukrepov.
2. V prošnji v skladu z odstavkom 1 se navedejo predmet spora, okoliščine, iz katerih izhaja nujnost, ter dejanski in pravni razlogi, ki na prvi pogled izkazujejo utemeljenost predlaganih začasnih ukrepov. V njej se navedejo vsi razpoložljivi dokazi in dokazni predlogi za utemeljitev sprejetja začasnih ukrepov.
3. Pogodbenica, ki predlaga začasne ukrepe, pošlje svojo pisno prošnjo prek Mednarodnega urada drugi pogodbenici in arbitražnemu sodišču. Arbitražno sodišče določi kratek rok, v katerem lahko druga pogodbenica predloži pisne ali ustne pripombe.

4. Arbitražno sodišče v enem mesecu po vložitvi prošnje iz odstavka 1 sprejme odločitev o začasni prekinitvi spornih izravnalnih ukrepov, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
- (a) arbitražno sodišče je na prvi pogled zadovoljno z vsebino zadeve, ki jo je pogodbenica, ki predlaga začasne ukrepe, predložila v svoji prošnji;
 - (b) arbitražno sodišče meni, da bi pogodbenica, ki prosi za začasne ukrepe, do njegove končne odločitve utrpela resno in nepopravljivo škodo, če izravnalni ukrepi ne bi bili začasno prekinjeni, ter
 - (c) škoda, ki je bila pogodbenici, ki predlaga začasne ukrepe, povzročena s takojšnjo uporabo spornih izravnalnih ukrepov, prevlada nad interesom za takojšnjo in učinkovito uporabo teh ukrepov.
5. Odločitev, ki jo sprejme arbitražno sodišče v skladu z odstavkom 4, ima samo začasni učinek in ne prejudicira vsebinske odločbe arbitražnega sodišča o zadevi.
6. Razen če odločitev, ki jo sprejme arbitražno sodišče v skladu z odstavkom 4 tega člena določa zgodnejši datum konca začasne prekinitve, ta preneha veljati, ko je sprejeta dokončna odločitev v skladu s členom 17(2) Sporazuma.

7. Da bi se izognili dvomom, se za namene tega člena razume, da arbitražno sodišče pri obravnavi zadevnih interesov pogodbenice, ki predlaga začasne ukrepe, in druge pogodbenice upošteva interese posameznikov in gospodarskih subjektov pogodbenic, vendar ta obravnava ne pomeni, da se tem posameznikom ali gospodarskim subjektom prizna kakršno koli upravičenje pred arbitražnim sodiščem.

ČLEN III.10

Dokazi

1. Vsaka pogodbenica predloži dokaze o dejstvih, na katerih temelji njen zahtevek oziroma odgovor na zahtevek.
2. Arbitražno sodišče lahko na zahtevo pogodbenice ali na lastno pobudo od pogodbenic zahteva ustrezne informacije, za katere meni, da so potrebne in primerne. Arbitražno sodišče določi rok, v katerem pogodbenici odgovorita na njegovo zahtevo.
3. Arbitražno sodišče lahko na zahtevo pogodbenice ali na lastno pobudo od katerega koli vira zahteva kakršne koli informacije, ki se mu zdijo primerne. Arbitražno sodišče lahko tudi pridobi mnenje izvedencev, če meni, da je to primerno, in ob upoštevanju pogojev, o katerih se dogovorita pogodbenici, kadar je ustrezno.
4. Vse informacije, ki jih pridobi arbitražno sodišče v skladu s tem členom, se dajo na voljo pogodbenicama, pogodbenici pa lahko na te informacije predložita pripombe arbitražnemu sodišču.

5. Arbitražno sodišče po pridobitvi stališč druge pogodbenice sprejme ustrezne ukrepe za obravnavo vseh vprašanj, ki jih postavi pogodbenica v zvezi z varstvom osebnih podatkov, poslovno skrivnostjo in legitimnimi interesi zaupnosti.
6. Arbitražno sodišče presoja o dopustnosti, ustreznosti in trdnosti predloženih dokazov.

ČLEN III.11

Obravnave

1. Kadar je treba opraviti obravnavo, arbitražno sodišče po posvetovanju s pogodbenicama dovolj zgodaj obvesti pogodbenici o datumu, času in kraju obravnave.
2. Obravnave so javne, razen če arbitražno sodišče po uradni dolžnosti ali na predlog pogodbenic iz tehtnih razlogov odloči drugače.
3. Za vsako obravnavo se pripravi zapisnik, ki ga podpiše predsednik arbitražnega sodišča. Samo ti zapisniki so verodostojni.
4. Arbitražno sodišče lahko odloči, da bo obravnava potekala virtualno v skladu s prakso Mednarodnega urada. Pogodbenici sta o tej praksi pravočasno obveščeni. V takih primerih se smiselno uporabljata odstavek 1 in odstavek 3.

ČLEN III.12

Zamuda stranke

1. Če tožeča stranka v roku, ki je določen v tem protokolu oziroma ga določi arbitražno sodišče, ne predloži svojega zahtevka in za to ne navede utemeljenega razloga, arbitražno sodišče odredi zaključek arbitražnega postopka, razen če obstajajo odprta vprašanja, o katerih bo morda treba odločiti, in če arbitražno sodišče meni, da je to primerno.

Če tožena stranka v roku, ki je določen v tem protokolu oziroma ga določi arbitražno sodišče, ne predloži odgovora na obvestilo o arbitraži ali odgovora na zahtevek in za to ne navede utemeljenega razloga, arbitražno sodišče odredi nadaljevanje postopka, pri čemer zamuda stranke sama po sebi ne pomeni sprejetja obtožb tožeče stranke.

Drugi pododstavek se uporablja tudi, če tožeča stranka ne predloži replike na nasprotni zahtevek.

2. Če se pogodbenica, ki je ustrezno sklicana v skladu s prvim odstavkom III.11 člena Ustave, ne udeleži obravnave in za to ne navede utemeljenega razloga, lahko arbitražno sodišče nadaljuje z arbitražo.

3. Če pogodbenica, ki jo arbitražno sodišče ustrezno pozove k predložitvi dodatnih dokazov, tega ne stori v določenih rokih in za to ne navede utemeljenega razloga, lahko arbitražno sodišče odloča na podlagi dokazov, ki jih ima na voljo.

ČLEN III.13

Zaključek postopka

1. Kadar se dokaže, da sta imeli pogodbenici razumno možnost, da predstavita svoje argumente, lahko arbitražno sodišče razglasi zaključek postopka.
2. Arbitražno sodišče lahko, če meni, da je to potrebno zaradi izjemnih okoliščin, na lastno pobudo ali na zahtevo pogodbenice kadar koli pred sprejetjem odločitve ponovno začne postopek.

POGLAVJE IV

ODLOČITEV

ČLEN IV.1

Odločitve

Arbitražno sodišče si prizadeva za sprejemanje odločitev s soglasjem. Če pa se izkaže, da odločitve ni mogoče sprejeti s soglasjem, se odločitev arbitražnega sodišča sprejme z večino arbitrov.

ČLEN IV.2

Oblika in učinek odločitve arbitražnega sodišča

1. Arbitražno sodišče lahko v različnih trenutkih sprejema ločene odločitve o različnih vprašanjih.
2. Vse odločitve so pisne in navajajo razloge, na katerih temeljijo. Za pogodbenici so dokončne in zavezujoče.
3. Odločitev arbitražnega sodišča podpišejo arbitri ter vsebuje navedbo datuma njene izdaje in kraja arbitraže. Mednarodni urad pošlje pogodbenicama izvod odločitve, ki so jo podpisali arbitri.
4. Mednarodni urad objavi odločitev arbitražnega sodišča.

Mednarodni urad pri objavi odločitve arbitražnega sodišča upošteva ustrezna pravila o varstvu osebnih podatkov, poslovni skrivnosti in legitimnih interesih zaupnosti.

Pravila iz drugega pododstavka so enaka za vse dvostranske sporazume na področjih notranjega trga, na katerih sodeluje Švica, ter za Sporazum o zdravju, Sporazum o trgovini s kmetijskimi proizvodi in Sporazum o rednem finančnem prispevku Švice. Skupni odbor s sklepom sprejme in posodobi ta pravila za namene Sporazuma.

5. Pogodbenici nemudoma ravnata v skladu z vsemi odločitvami arbitražnega sodišča.

6. V primerih iz člena 16(2) Sporazuma arbitražno sodišče po pridobitvi mnenja pogodbenic v vsebinski odločbi o zadevi določi razumen rok izpolnitev njegove odločitve v skladu s členom 16(5) Sporazuma, pri čemer upošteva notranje postopke pogodbenic.

ČLEN IV.3

Pravo, ki se uporablja, pravila razlage in mediator

1. Pravo, ki se uporablja, sestavljajo Sporazum ter pravila in načela mednarodnega prava, ki se uporabljajo med pogodbenicama pri razlagi pogodb.
2. Predhodne odločitve, ki jih je sprejel organ za reševanje sporov v zvezi s sorazmernostjo izravnalnih ukrepov na podlagi drugega dvostranskega sporazuma med tistimi iz člena 17(1) Sporazuma, so za arbitražno sodišče zavezujoče.
3. Arbitražno sodišče ne sme odločati kot mediator ali *ex aequo et bono*.

ČLEN IV.4

Sporazumna rešitev ali drugi razlogi za končanje postopka

1. Pogodbenici se lahko kadar koli sporazumno dogovorita o rešitvi spora. O vsaki taki rešitvi skupaj obvestita arbitražno sodišče. Če rešitev zahteva odobritev v skladu z relevantnimi nacionalnimi postopki katere koli od pogodbenic, se v obvestilu navede takšna zahteva, arbitražni postopek pa se začasno prekine. Če se taka odobritev ne zahteva ali po uradnem obvestilu, da so taki nacionalni postopki zaključeni, se arbitražni postopek zaključi.
2. Če tožeča stranka med postopkom pisno obvesti arbitražno sodišče, da ne želi nadaljevati postopka, in če tožena stranka na dan, ko arbitražno sodišče prejme to obvestilo, še ni storila nobenih korakov v okviru postopka, arbitražno sodišče izda odredbo, s katero uradno zabeleži zaključek postopka. Arbitražno sodišče odloči o stroških, ki jih krije tožeča stranka, če njeno ravnanje to upravičuje.
3. Če arbitražno sodišče pred sprejetjem odločitve ugotovi, da je nadaljevanje postopka postalo nesmiselno ali nemogoče iz katerega koli razloga, ki ni naveden v odstavkih 1 in 2, obvesti pogodbenici o svoji nameri, da izda odredbo o zaključku postopka.

Prvi pododstavek se ne uporablja, kadar obstajajo odprta vprašanja, o katerih bo morda treba odločiti, in če arbitražno sodišče presodi, da je to primerno.

4. Arbitražno sodišče pošlje pogodbenicama izvod odredbe o zaključku arbitražnega postopka ali odločitve, ki sta jo pogodbenici sprejeli sporazumno in ki so jo podpisali arbitri. Člen IV.2(2) do (5) se uporablja za arbitražne odločitve, ki jih pogodbenici sprejmeta sporazumno.

ČLEN IV.5

Popravek odločitve arbitražnega sodišča

1. V 30 dneh od prejema odločitve arbitražnega sodišča lahko pogodbenica z obvestilom drugi pogodbenici in arbitražnemu sodišču prek Mednarodnega urada zaprosi arbitražno sodišče, da v besedilu odločitve arbitražnega sodišča popravi vsakršne napake pri izračunu, vsebinske ali tipkarske napake ali podobne napake ali izpuste. Kadar arbitražno sodišče meni, da je zahteva upravičena, izvede popravek v 45 dneh od prejema zahteve. Zahteva nima odločilnega učinka na rok iz člena IV.2(6).

2. Arbitražno sodišče lahko v 30 dneh po tem, ko sporoči svojo odločitev, izvede popravke iz odstavka 1 na lastno pobudo.

3. Popravki iz odstavka 1 tega člena se izvedejo v pisni obliki in so sestavni del odločitve. Uporablja se člen IV.2(2) do (5).

ČLEN IV.6

Honorarji arbitrov

1. Honorarji iz člena IV.7 so razumni, pri čemer se upoštevajo kompleksnost zadeve, čas, ki ga arbitri porabijo za to zadevo, in vse druge ustrezne okoliščine.
2. Pripravi in po potrebi posodablja se seznam dnevni nadomestil ter največjega in najmanjšega števila ur, ki je skupen vsem dvostranskim sporazumom na področjih, povezanih z notranjim trgov, na katerih sodeluje Švica, ter Sporazumu o zdravju, Sporazumu o trgovini s kmetijskimi proizvodi in Sporazumu o rednem finančnem prispevku Švice. Skupni odbor s sklepom sprejme in posodobi ta seznam za namene Sporazuma.

ČLEN IV.7

Stroški

1. Vsaka pogodbenica nosi svoje stroške in polovico stroškov arbitražnega sodišča.
2. Arbitražno sodišče določi svoje stroške v vsebinski odločbi o zadevi. Ti stroški vključujejo samo:
 - (a) honorarje arbitrov, ki se navedejo ločeno za vsakega arbitra in jih določi arbitražno sodišče samo v skladu s členom IV.6;

- (b) potne in druge stroške arbitrov ter
- (c) honorarje in stroške Mednarodnega urada.

3. Stroški iz odstavka 2 so razumni, pri čemer se upošteva vrednost spora, zapletenost spora, čas, ki ga porabijo arbitri in vsi strokovnjaki, ki jih imenuje arbitražno sodišče, ter vse druge ustrezne okoliščine.

ČLEN IV.8

Polog za stroške

1. Na začetku arbitraže lahko Mednarodni urad od pogodbenic zahteva, da vnaprej položita enak znesek kot predplačilo za stroške iz člena IV.7(2).
2. Med arbitražnim postopkom lahko Mednarodni urad od pogodbenic zahteva, da položita dodatne zneske poleg tistih iz odstavka 1.
3. Vsi zneski, ki jih pogodbenici položita na podlagi tega člena, se nakažejo Mednarodnemu uradu za kritje dejanskih stroškov, ki vključujejo zlasti honorarje arbitrov in Mednarodnega urada.

POGLAVJE V

KONČNE DOLOČBE

ČLEN V.1

Spremembe

Skupni odbor lahko s sklepom sprejme spremembe tega protokola.